

1. Valg af efterafgrøder på en ny måde
2. SHOPFRDK - Køb dine efterafgrøder der

1. Valg af efterafgrøder på en ny måde

I FRDK vil vi gerne opfordre til en meget mere nuanceret anvendelse af efterafgrøder i forhold til det, der har været almindeligt indtil nu i Danmark. På FRDK's generalforsamling i februar 2010, fik vi ny inspiration fra Tyskland. Dette har betydet, at bestyrelsen for FRDK nu har fået sat gang i import af mange forskellige arter af efterafgrøder, og det til helt andre priser end de priser I hidtil har måttet betale. Nederst i dette afsnit har vi givet nogle forslag til efterafgrøde blandinger.

Frivillige eller pligtige efterafgrøder

Pas på lovgivningen

Når vi nu begynder, at anvende en masse nye arter, er det vigtigt at du holder nøje justits med, hvad der på dine bedrift er pligtige efterafgrøder, og hvad der er frivillige efterafgrøder. Alle landmænd, der driver over mere end 30 ha, skal etablere mellem 4 og 14 % pligtige efterafgrøder, afhængig af dyretryk, sædskifte og areal.

Formålet med de pligtige efterafgrøder er at begrænse udvaskningen af kvælstof. Pligtige efterafgrøder skal etableres af græs, cikorie eller korsblomstrede afgrøder. Det er ikke lovligt at benytte kløvergræs eller andre kvælstoffikserende planter som efterafgrøder, ligesom arter som honningurt og solsikke heller ikke er lovlige. Lovgivningen foreskriver, at efterafgrøde udlagt som græs/korn skal være etableret senest 1. august, mens korsblomstrede og cikorie skal være etableret senest 20. august. Efterafgrøden må nedmuldes den 20. oktober og skal efterfølges af en forårssået afgrøde. Pligtige efterafgrøder indgår i gødningsregnskabet med en eftervirkning på 25 eller 17kg N/ha, afhængig af, om der udbringes over eller under 0,8 DE/ha

Frivillige efterafgrøder i det pløjefri system

Flere og flere landmænd sår i dag frivillige efterafgrøder udover de pligtige. Ud over at være en effektiv kvælstof-opsamler, vil efterafgrøder også forbedre jordstrukturen. Her er især de korsblomstrede efterafgrøder interessante, da deres pælerod skaber struktur og sikrer hurtigere afvanding af lerjorde. Når pæleroden og siderødderne rådner bort, vil rodgangene stå tilbage og sikre hurtigere infiltrering af vand fra kraftige regnbyger, og god lufttilførsel til afgrøden. På **sandjorde**, hvor der praktiseres pløjefri dyrkning, har man ikke helt samme gavn af de korsblomstrede efterafgrøder, da rodgange her er mere ustabile og hurtigere "sætter sig", når vand trænger ned i jorden. Desuden vil der ikke kunne opnås samme roddybde af korsblomstrede efterafgrøder på sandjorde.

Da de korsblomstrede efterafgrøder alligevel ikke når deres maksimale roddybde på sandjorde, kan det være et argument for at så rajgræs i stedet for korsblomstrede. I modsætning til de korsblomstrede efterafgrøder, vil en græs efterafgrøde ikke skabe et dybt rodnet og store rodgange. Til gengæld vil græsser, kløver, vikker og korn generelt have højere rodtæthed i det øverste jordlag. I Tyskland har mange års arbejde med efterafgrøder vist, at nok er korsblomstrede efterafgrøder gode til at gå i dybden og løse jorden og dermed skabe bedre jordstruktur, men ikke særlig gode til at skabe en porøs jord.

Hvad skal vi vælge hvor?

Hvis man f.eks. ønsker sig egenskaberne fra kløvergræs som efterafgrøde, men ikke ønsker at få græs i sædskiftet, eller gerne vil vente med etablering i kornet til omkring høst, kan man så en af de blandinger (blanding 1-3) der er vist nedenfor. Eller man kan så en blanding af stauderug og vintervikke. Stauderug er en gammel kulturplante og forfader til alm. rug. Udbyttet ved høst er væsentlig lavere end for rug i dag, men stauderug har i efteråret en meget kraftig udvikling af biomasse, som kan være interessant som jordforbedringsmiddel. Vintervikke tilhører ærteblomstfamilien, og er en kvælstoffikserende plante, som giver samme fordele som kløver i kløvergræs, når den nedmuldes. Både stauderug og vintervikke har en frøstørrelse, der gør det muligt at sprede på 24 m med f.eks. gødningsspreder i juli måned, eller blandingen kan sås ud umiddelbart efter høst. Erfaringer fra sidste år viste os, at de spirer fint, selvom de spredes inden høst og ligger oven på jorden.

Stauderug og vikker

Stauderug

Vikke

Ikke gul sennep hvor raps i sædskiftet

Er der raps i sædskiftet, skal man undgå gul sennep og farvevæjd, da de kan opformere kålbrot. Olieræddike er ikke fuldstændig resistent mod kålbrot, men modtageligheden er væsentlig mindre end for farvevæjd og gul sennep.

Kålbrot

Har man ikke raps i sædskiftet eller andre afgrøder, der kan angribes af kålbrot, kan det være en god idé at så gul sennep. Gul sennep er lidt billigere end olieræddike og de sidste års erfaringer viser, at gul sennep generelt etablerer sig bedre på lerjord, end olieræddike har gjort. Frøene af gul sennep er tilsyneladende også mindre følsomme for slag, hvis de spredes med centrifugal spreder, end frø af olieræddike.

**Forslag til
udsædsmængder
og blandinger**

Udsædsmængder i kg/ha

	Såning i korn før høst	Kr/ha	Efter høst med jordbearbejdning	Kr/ha
Olieræddike	12-14	177/207	8-10	118/148
Gul sennep	10-12	85/102	6-8	51/68
Vintervikke/ stauderug	20/30	369	20/30	369
Stauderug	40	318	40	318
Vintervikke	40	260	40	260
Blanding 1				
Olieræddike			6	364
Boghvede			10	
Vikke			10	
Honningurt			3	
Inkarnatkløver			3	
Blanding 2				
Olieræddike			5	295
Lupin			15	
Honningurt			4	
Blanding 3				
Sommervikke			10	276
Lupin			20	
Inkarnatkløver			3	
Alexandrinekløver			3	

2. SHOPFRDK - Køb dine efterafgrøder der

Gå ind på FRDK's hjemmeside www.frdk.dk og klik dig videre til shopfrdk.dk. Her kan du købe efterafgrøde frø til meget attraktive priser. Vi håber meget at du/I vil benytte vores tilbud, da vi er til for medlemmerne.

Med venlig hilsen

FRDK